

Hålträdklokrypare

Anthrenochernes stellae

EU-kod: 1936

Länk: Gemensam text (arternas namn och koder)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#2

Biologi – ekologi

Länk: Gemensam text (biologi och ekologi)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#4

Livsmiljö

Hålträdisklokrypare är funnen i flera olika typer av gammal lövskog med lång kontinuitet av hålträd. Lämpliga biotoper är slutna naturskogar, skogsliknande parker och ädellövträdsdominerade hagmarker. Hålträdisklokrypare förekommer i gamla ihåliga levande lövträd, högstubbar, lågor och större nedfallna grenar. Arten lever bland mulm i stam- och grenhåligheter i bok, lind, ek och asp, vanligen i anslutning till djurbon (fåglar, getingar, bin, myror). Arten förekommer i hålträd med varierande solexponering, dvs arten tycks även överleva i hålträd som står relativt skuggigt.

Önskvärd naturlig stress och störning

Arten gynnas av betesdrift, slåtter och plockhuggning eller motsvarande ingrepp som håller trädskiktet glest och luckigt. Rätt typ av hävd ger goda möjligheter för ljuskrävande träd som ek att utvecklas till hålträd med mulm och att föryngra sig.

Reproduktion och spridning

Arten sprider sig mellan olika träd genom att haka fast med klorna i insekters ben. Spridningsförmågan är beroende av transportörens och maximalt spridningsavstånd är uppskattat till ca 500 meter.

Status

Länk: Gemensam text (status)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#6

Status och internationellt ansvar

- Sveriges rödlista 2010: Arten är klassad som Nära hotad (NT).

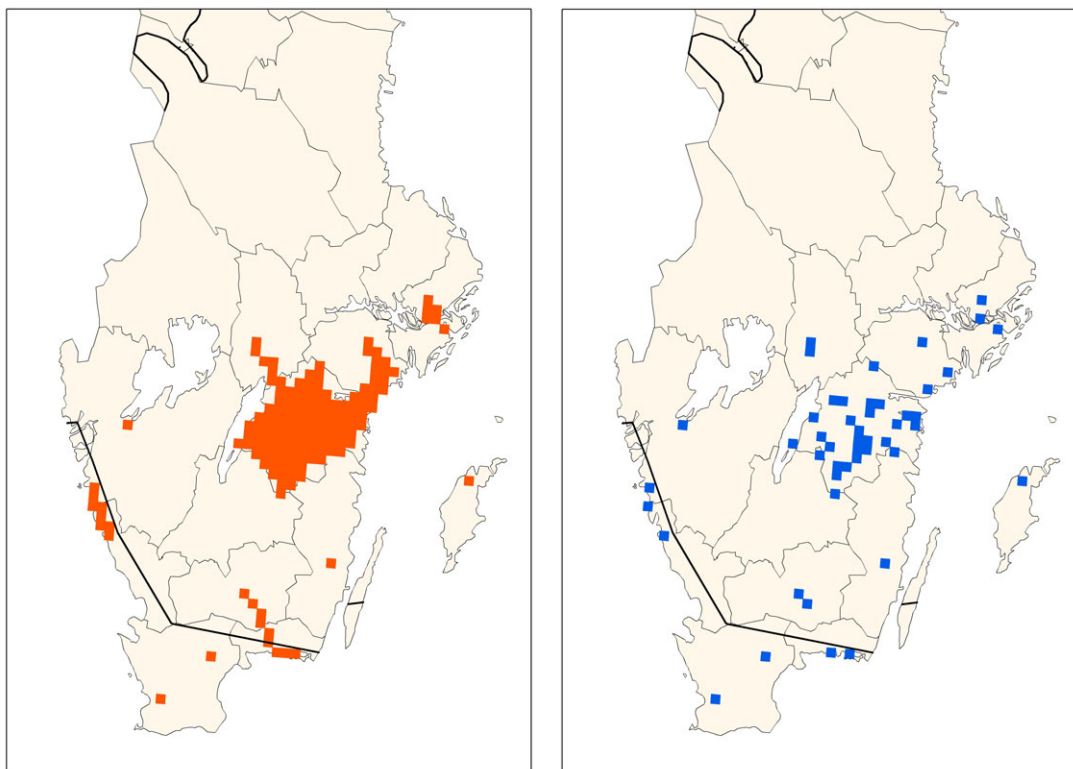
Rapporterad nationell bevarandestatus 2007

Rapporterat 2007	Reg. A	Reg. B	Reg. K	Totalt
Natura 2000-områden				
Utpekade för arten (antal)		21	6	27
Utbredning				
Aktuellt värde (km ²)		13 954	1 354	15 308
Referensvärde (km ²)		13 954	4 049	18 003
Bedömning aktuell status		Gynnsam	Dålig	
Bedömning trend		Stabil	Stabil	
Population				
Aktuellt värde (enhet ¹)		40 - 70	5 - 15	45 - 85
Referensvärde (enhet ¹)		100	40	140
Bedömning aktuell status		Dålig	Dålig	
Bedömning trend		Stabil	Stabil	
Artens livsmiljö				
Bedömning aktuell status		Dålig	Dålig	
Bedömning trend		Stabil	Stabil	
Framtidsutsikt				
Bedömning aktuell status		Otillräcklig	Otillräcklig	
Bedömning trend		Stabil	Stabil	
Samlad bedömning				
Bedömning aktuell status		Dålig	Dålig	
Bedömning trend		Stabil	Stabil	

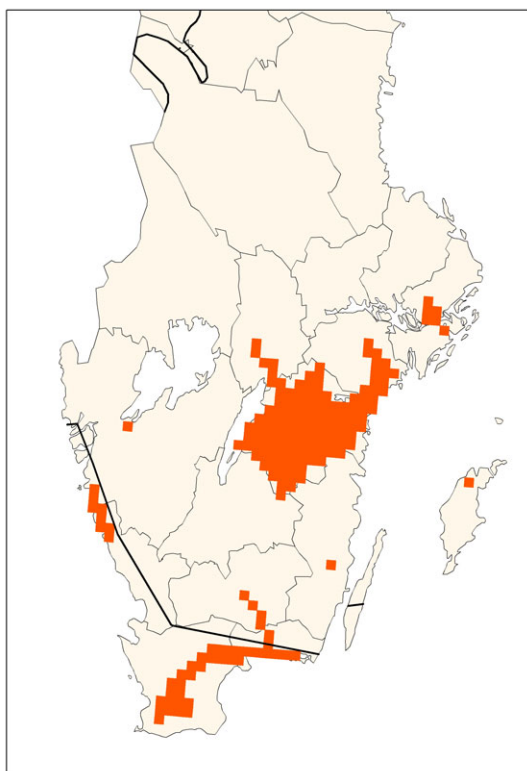
¹ Enhet för artens population är antal lokaler.

Kommentarer till rapporterade uppgifter

Referensvärdet för utbredningsområdet kontinental region har satts så att arten får en sammanhängande utbredning i Skåne-Blekinge. Det största bevarandebehovet för hållträsklokrypare är förbättring av utbredning och kvalitén på dess livsmiljö.

Figur 1. Svenskt utbredningsområde (till vänster) och förekomster (till höger).

Figur 2. Gynnsamt utbredningsområde i Sverige.

Förutsättningar för bevarande

Länk: Gemensam text (förutsättningar för bevarande)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#12

Hotbild

- Ett stort antal av de träd där hålträdsklokrypare förekommer hotas genom konkurrens från yngre lövträd och gran. Många lämpliga ekar har dött under senare decennier på grund av överväxning och utskuggning.
- Förluster av denna hålträd i kulturbeteslandskapet p.g.a. ändrad markanvändning. Avverkning och bortstädning av hålträd i parker och alléer är ytterligare ett starkt hot mot arten.
- På många lokaler är kontinuiteten av jätteträd bruten, vilket innebär att ersättningsträd saknas när den äldre generationens träd dör.
- Fragmentering i kombination med små delpopulationer. På små lokaler löper populationer av hålträdsklokrypare risk att dö ut genom slumpmässiga händelser, även om antalet lämpliga träd skulle hållas konstant. Då många lokaler numera ligger långt från varandra är sannolikheten för återkolonisation liten eller obefintlig om populationen en gång försvunnit.

Bevarandeåtgärder

- Gängse åtgärder för att upprätthålla gynnsam bevarandestatus så att ingen försämringar för arten sker, (dvs att dess intressen respekteras i fysisk planering, tillståndsprövning, generell naturvårdshänsyn, förvaltning av skyddade områden, artskydd och uppföljning samt övervakning).
- Genomförandet av Åtgärdsprogram för läderbagge med följearter.

Regelverk

Länk: Gemensam text (regelverk)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#16

- Arten ingår i art- och habitatdirektivets bilaga 2 och den är inte en prioriterad art där.

Bevarandemål och uppföljning

Länk: Gemensam text (bevarandemål och uppföljning)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#24

Förslag till mål (inte fastställda)

<i>Mål – utbredning & förekomst</i>	<i>Nivå</i>	<i>Metod</i>	<i>Mått</i>	<i>Frekvens</i>
Utbredningsområdet för hålträdsklokrypare ska vara minst 14 000 km ² i boreal region.	Biogeografisk	Geografisk analys enl. EU:s metodik för artikel 17-rapporter.	Antal km ²	Vart 6:e år
Utbredningsområdet för hålträdsklokrypare ska vara minst 4 049 km ² i kontinental region.	Biogeografisk	Geografisk analys enl. EU:s metodik för artikel 17-rapporter.	Antal km ²	Vart 6:e år

<i>Mål – population</i>	<i>Nivå</i>	<i>Metod</i>	<i>Mått</i>	<i>Frekvens</i>
Det ska finnas minst XX individer av hålträdsklokrypare i boreal region.	Biogeografisk	Inventering. Sammanställning av fynddata.	Antal individer	Vart 6:e år
Det ska finnas minst XX individer av hålträdsklokrypare i kontinental region.	Biogeografisk	Inventering. Sammanställning av fynddata.	Antal individer	Vart 6:e år
Det ska finnas minst 100 lokaler för hålträdsklokrypare i boreal region.	Biogeografisk	Inventering. Sammanställning av fynddata.	Antal lokaler	Vart 6:e år
Det ska finnas minst 40 lokaler för hålträdsklokrypare i kontinental region.	Biogeografisk	Inventering. Sammanställning av fynddata.	Antal lokaler	Vart 6:e år
Det ska finnas minst XX individer av hålträdsklokrypare på lokalen YY.	Lokal	Inventering. Sammanställning av fynddata.	Antal individer	Vart 6:e år

<i>Mål – livsmiljö</i>	<i>Nivå</i>	<i>Metod</i>	<i>Mått</i>	<i>Frekvens</i>
Det ska finnas minst XX km ² lämplig livsmiljö (äldre löv- och blandskog med rik förekomst av hålträd och grov död ved) för hålträdsklokrypare i artens gynnsamma utbredningsområde / området YY.	Nationell / Område	Beräkning utifrån befintliga skogsdata.	Antal km ²	Vart 6:e år
Det ska finnas minst 10 mulmträd lämpliga för hålträdsklokrypare på varje lokal för arten / lokalen YY.	Nationell / Lokal	Enligt metod för inventering av jätteträd.	Antal träd	Vart 6:e år

Kommentarer

Minimivån för uppföljning i skyddade områden är uppföljning av livsmiljö vart 12:e år.

Litteratur och kontaktuppgifter

Länk: Gemensam text (litteratur och kontaktuppgifter)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#30

Artvis litteratur

Andersen, M. 1988. Mosskorpionen *Anthrenochernes stellae* Lohmander genfundet i Danmark. Ent. Meddr 56: 125–126.

Gärdenfors, U. & Wilander, P. 1992. Sveriges klokrypare med nyckel till arterna. Entomologisk Tidskrift 113: 20-35.

Gärdenfors, U. & Wilander, P. 1995. Ecology and phoretic habits of *Anthrenochernes stellae* (Pseudoscorpionida, Chernetidae). Bullentine of the British arachnological Society. 10: 28-30.

Gärdenfors, U. & Wilander, P. (1992) Sveriges klokrypare med nyckel till arterna. Entomologisk Tidskrift. 113: 20–35.

Holmen, M. & Scharff, N. 2008. Stellas mosskorpion, *Anthrenochernes stellae* Lohmander, 1939 - status i Danmark för en ny art på habitatdirektivet (Arachnida, Pseudoscorpiones). Entomologiske Meddelelser 76: 55-68.

Jansson, N. 2007. Vedskalbaggsfaunan i två områden med gamla ädellövträd på Gotland. Rapporter 2007: 9. Länsstyrelsen Gotland län.

Lohmander, H. 1944. Om klokrypare och gamla träd. Sveriges Natur, s. 95.

Ranius, T. 2001. Populationsekologi och habitatkrav för skalbaggar och klokrypare i ihåliga ekar. Entomologisk Tidskrift. 122: 137-149.

Ranius, T. & Wilander, P. 2000. Occurrence of *Larca lata* H.J. Hansen (Pseudoscorpionida: Garypidae) and *Allochernes wideri* C.L. Koch (Pseudoscorpionida: Chernetidae) in tree hollows in relation to habitat quality and density. Journal of insect conservation 4: 23-31.

Övergripande litteratur

Antonsson, K. 1999. Åtgärdsprogram för bevarande av läderbagge (*Osmoderma eremita*). Naturvårdsverket, Stockholm (PDF-fil på www.naturvardsverket.se).

Ehnström, B. & Waldén, H. W. 1986. Faunavård i skogsbruket – Den lägre faunan. Skogsstyrelsen, Jönköping, 351pp.

Hultengren, S. Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd i kulturlandskapet. Manuskript, Naturvårdsverket.

Länkar

Gärdenfors, U. 1998. Anthrenochernes stellae – hålträdsklokrypore. Artfaktablad.
Art databanken, SLU, Uppsala.
http://www.artdata.slu.se/rodlista/Faktablad/anth_ste.PDF

Kontaktuppgifter

Jonas Sandström
jonas.sandstrom@artdata.slu.se
018-67 25 47

ArtDatabanken
Bäcklösavägen 10
Box 7007
750 07 Uppsala